

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์
Weekly Epidemiological Surveillance Report, Thailand

ปีที่ 43 ฉบับที่ 33 : 24 สิงหาคม 2555

Volume 43 Number 33 : August 24, 2012

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

การบาดเจ็บรุนแรงจากการใช้รถจักรยานยนต์ ปี พ.ศ. 2554

Severe Injuries Related to Motorcycle Accident, 2011

✉ a.rangpueng@gmail.com

อรรฐา รังผึ้ง, พิมพ์ภา เตชะกมลสุข, อนงค์ แสงจันทร์ทิพย์ และกาญจณีย์ ตำนาคแก้ว

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

การอุบัติเหตุเป็นสาเหตุสำคัญในการทำให้เกิดการสูญเสียทั้งจากการตายและความพิการถาวรแก่คนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจร ซึ่งเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับ 1 ของกลุ่มที่เกิดจากการบาดเจ็บในกลุ่มอายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป โดยส่วนใหญ่เป็นรถจักรยานยนต์⁽¹⁾

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้วิเคราะห์สถานการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากการใช้รถจักรยานยนต์ (motorcycle-related injuries) จากโรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บแห่งชาติ 33 แห่ง เป็นผู้บาดเจ็บรุนแรง (ผู้บาดเจ็บที่บาดเจ็บไม่เกิน 7 วันเข้ารับการรักษาที่ห้องฉุกเฉินและรับไว้สังเกตอาการหรือรับไว้รักษาในโรงพยาบาลหรือเสียชีวิตตาย) โดยวิเคราะห์ข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2554 สรุปประเด็นสำคัญดังนี้

- อัตราบาดเจ็บตายจากอุบัติเหตุจราจร (Road Traffic Injuries) ร้อยละ 5.62 จากจำนวนผู้บาดเจ็บรุนแรงทั้งสิ้น 80,962 ราย ผู้เสียชีวิต จำนวน 4,535 ราย โดยเป็นผู้ขับขี่ ร้อยละ 73.21 รองลงมาคือ ผู้โดยสาร ร้อยละ 21.01 และคนเดินเท้า ร้อยละ 4.59 และไม่ทราบร้อยละ 1.19

- ผู้บาดเจ็บจากการใช้รถจักรยานยนต์ ผู้บาดเจ็บรุนแรง

จากการใช้รถจักรยานยนต์จำนวน 62,507 คน ในจำนวนนี้เสียชีวิต 3,037 คน อัตราบาดเจ็บตายร้อยละ 4.85 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2553 พบว่าจำนวนผู้บาดเจ็บเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.44 จำนวนผู้เสียชีวิตลดลงร้อยละ 2.19 โดยรถจักรยานยนต์ยังคงมีสัดส่วนสูงที่สุดทั้งในกลุ่มบาดเจ็บและตาย (รูปที่ 1, 2)

ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากการใช้รถจักรยานยนต์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 83.01 และผู้เสียชีวิตเป็นเพศชาย ร้อยละ 78.62 ในกลุ่มผู้บาดเจ็บรุนแรงที่เป็นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ เป็นเพศชาย ร้อยละ 77.45 และผู้เสียชีวิตที่เป็นผู้ขับขี่ เป็นเพศชาย ร้อยละ 85.35 ส่วนกลุ่มผู้บาดเจ็บที่เป็นผู้โดยสารรถจักรยานยนต์ พบว่าเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.57 และผู้เสียชีวิตที่เป็นผู้โดยสาร เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.56 กลุ่มอายุที่บาดเจ็บมากที่สุด คือ 15 - 19 ปี ร้อยละ 20.1 รองลงมา คือ อายุ 20 - 24 ปี ร้อยละ 13.1 และ อายุ 25 - 29 ปี ร้อยละ 10.7 กลุ่มอายุที่เสียชีวิตมากที่สุด คือ อายุ 20 - 24 ปี ร้อยละ 18.2 เด็กอายุ 0 - 11 ปี ที่บาดเจ็บส่วนใหญ่เป็นผู้โดยสาร แต่ในกลุ่มอายุ 12 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ขับขี่ และสัดส่วนผู้ขับขี่จะสูงขึ้นตามอายุ ช่วงเวลาเกิดเหตุพบในช่วงเวลา 18.01 - 20.00 น. ร้อยละ 17.2 รองลงมา เวลา 16.01 - 18.00 น. ร้อยละ 14 และ 20.01 - 22.00 น.

◆ การบาดเจ็บรุนแรงจากการใช้รถจักรยานยนต์ ปี พ.ศ. 2554	513
◆ สรุปการตรวจข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 33 ระหว่างวันที่ 12 - 18 สิงหาคม 2555	520
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 33 ระหว่างวันที่ 12 - 18 สิงหาคม 2555	523

วัตถุประสงค์ในการจัดทำ

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ได้ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เพื่อวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์โรคที่เป็นปัจจุบัน ทั้งใน และต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลการสอบสวนโรค หรืองานศึกษาวิจัยที่สำคัญและเป็นปัจจุบัน
4. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานทางระบาดวิทยาและสาธารณสุข

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประจักษ์ ภูนาศ
นายแพทย์ธวัช จายน้อยอิน นายแพทย์ประเสริฐ ทองเจริญ
นายแพทย์ดำนวน อึ้งชูศักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
นายองอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์ภาสกร อัครเสวี

บรรณาธิการประจำฉบับ : ปริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์

บรรณาธิการวิชาการ : แพทย์หญิงพิมพ์ภา เตชะกมลสุข

กองบรรณาธิการ

ปริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์ พงษ์ศิริ วัฒนาสุรภิตต์ สิริลักษณ์ รังมิ้องค์

ฝ่ายข้อมูล

สมาน สมมฤฎจินันท์ ศศิธน์ว มาเอเดียน พัชรีย์ ศรีหมอก
น.สพ. ธีรศักดิ์ ชักนำ สมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์

ฝ่ายจัดส่ง : พูนทรัพย์ เปียมณี เชิดชัย ดาราแจ้ง พรียา คล้ายพ้อ

ฝ่ายศิลป์ : ประมวล ทุมพงษ์

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ : ปริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์

แนวทางการเฝ้าระวังใช้หัตถ์ในคน

- แนวทางการเฝ้าระวังใช้หัตถ์ในคน
- แบบส่งตัวอย่างเพื่อตรวจวินิจฉัยผู้ป่วยสงสัยใช้หัตถ์ใหญ่/ใช้หัตถ์นก
- แบบแจ้งผู้ป่วยกลุ่มอาการคล้ายใช้หัตถ์ใหญ่ (ILI) ในข่ายเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา (AI 1)
- แนวทางการส่งตัวอย่างตรวจเชื้อใช้หัตถ์นก
- แบบสอบสวนผู้ป่วยสงสัยใช้หัตถ์ใหญ่ใหญ่/ใช้หัตถ์นก (AI-2)

สามารถดาวน์โหลดได้จากเว็บไซต์สำนักโรคระบาดวิทยาในกรณีพบผู้ป่วยสงสัยใช้หัตถ์ในคน ให้กรอกแบบรายงานผู้ป่วยอาการคล้ายใช้หัตถ์ใหญ่ (AI 1) ส่งสำนักโรคระบาดวิทยา ภายใน 24 ชั่วโมง มาที่ outbreak@health.moph.go.th หรือโทรสารที่หมายเลข 0-2591-8579 หรือ แจ้งทางโทรศัพท์ที่หมายเลข 0-2590-1882, 0-2590-1876, 0-2590-1895

ร้อยละ 11.5 เดือนธันวาคมมีผู้บาดเจ็บรุนแรงสูงสุดร้อยละ 9.72 สูงจากปี พ.ศ. 2553 เล็กน้อย (ร้อยละ 9.46) ส่วนผู้เสียชีวิตสูงสุดในเดือนมกราคมร้อยละ 10.15 สูงขึ้นจากปี พ.ศ. 2553 (ร้อยละ 9.70) ผู้บาดเจ็บรุนแรงเป็นผู้ใช้แรงงานร้อยละ 35.84 รองลงมา เป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 19.99 และไม่มีอาชีพ ร้อยละ 9.33

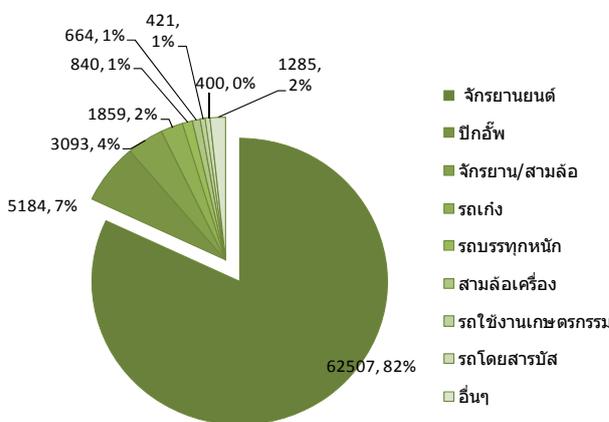
- ปัจจัยการสวมหมวกนิรภัยพบว่า ผู้บาดเจ็บรุนแรงสวมหมวกนิรภัย จำนวน 8,092 ราย ร้อยละ 12.96 ผู้เสียชีวิตสวมหมวกนิรภัย 171 ราย ร้อยละ 5.65 เมื่อพิจารณาประเภทผู้บาดเจ็บกับการสวมหมวกนิรภัย พบว่า ผู้บาดเจ็บรุนแรงที่เป็นผู้ขับขี่สวมหมวกนิรภัย 7,485 ราย ร้อยละ 14.38 ผู้โดยสาร สวมหมวกนิรภัย 667 ราย ร้อยละ 5.86 ส่วนผู้เสียชีวิตที่เป็นผู้ขับขี่ สวมหมวกนิรภัย 151 ราย ร้อยละ 5.87 ผู้โดยสาร สวมหมวกนิรภัย 20 ราย ร้อยละ 4.46 (ตารางที่ 1)

สัดส่วนการสวมหมวกนิรภัยในผู้บาดเจ็บรุนแรงจากการใช้รถจักรยานยนต์ ในปี พ.ศ. 2554 สูงขึ้นจากปี พ.ศ. 2553 (ร้อยละ 1.4) โดยโรงพยาบาลเครือข่ายเกือบทุกแห่งมีสัดส่วนการสวมหมวกนิรภัยในผู้บาดเจ็บรุนแรงเพิ่มขึ้นเกือบทุกแห่ง ยกเว้น จันทบุรี พิษณุโลก พระนครศรีอยุธยา สระบุรี ฉะเชิงเทรา และ ราชบุรี โรงพยาบาลจังหวัดที่มีรายงานผู้บาดเจ็บรุนแรงมีการสวมหมวกนิรภัยสูงสุด คือ นครราชสีมา ร้อยละ 30.84 รองลงมา คือ วชิระภูเก็ต ร้อยละ 27.57 และนครสวรรค์ ร้อยละ 19.92 โรงพยาบาลจังหวัดที่มีรายงานผู้บาดเจ็บรุนแรงมีการสวมหมวกนิรภัยน้อยที่สุด คือ โรงพยาบาลชลบุรี ร้อยละ 1.90 (ตารางที่ 2) ผู้ขับขี่สวมหมวกนิรภัยเฉลี่ยร้อยละ 15.44 และผู้โดยสาร ร้อยละ 6.13 ยกเว้นโรงพยาบาลพระนั่งเกล้าสัดส่วนผู้โดยสารสวมหมวกนิรภัยสูงกว่าผู้ขับขี่ และโรงพยาบาลลำปางมีสัดส่วนผู้ขับขี่และผู้โดยสารสวมหมวกนิรภัยใกล้เคียงกัน (รูปที่ 4)

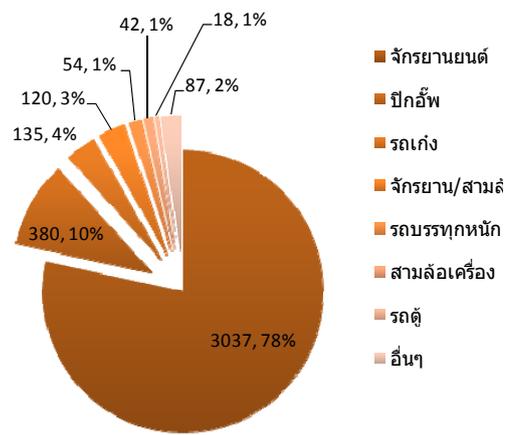
ปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากการใช้รถจักรยานยนต์ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมด้วย (จากการสัมภาษณ์และสังเกต) จำนวน 18,789 ราย ร้อยละ 32.79 ส่วนผู้เสียชีวิตจากการใช้รถจักรยานยนต์ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมด้วย 513 ราย ร้อยละ 19.95 โดยผู้ขับขี่ที่ดื่มเครื่องดื่มฯ อายุต่ำสุด 10 ปี อายุสูงสุด คือ 20 ปี (639 ราย) ผู้ขับขี่ที่ดื่มเครื่องดื่มฯ ร่วมด้วยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 93.98) และสูงกว่าเพศหญิง 15 เท่า ช่วงเวลา 20.01 - 22.00 น. เป็นช่วงเวลาที่พบร้อยละ ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากการใช้รถจักรยานยนต์ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมด้วยมากที่สุด เท่ากับ ร้อยละ 67.70 รองลงมา คือ เวลา 18.01 - 20.00 น. ร้อยละ 65.94 และ เวลา 16.01 - 18.00 น. ร้อยละ 63.14

สัดส่วนการใช้เครื่องตีเมล็ดธัญพืชในผู้บาดเจ็บรุนแรงจากการใช้รถจักรยานยนต์ โรงพยาบาลที่ผู้บาดเจ็บรุนแรงมีการใช้เครื่องตีเมล็ดธัญพืช ในผู้ขับขี่และโดยสารรถจักรยานยนต์สูงสุดคือ โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ร้อยละ 54.36 รองลงมาคือ โรงพยาบาลอุดรดิตถ์และสุรินทร์ ร้อยละ 51.67 และ 51.26 ตามลำดับ โรงพยาบาลที่พบสัดส่วนการใช้เครื่องตีเมล็ดธัญพืชน้อยที่สุดคือ โรงพยาบาลชลบุรี ร้อยละ 6.01

อวัยวะที่บาดเจ็บ ผู้บาดเจ็บรุนแรงและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจากรถพบว่า อวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บสูงสุดคือ ศีรษะ โดยผู้บาดเจ็บรุนแรงที่สวมหมวกนิรภัยมีการบาดเจ็บที่ศีรษะร้อยละ 30 ในขณะที่ผู้ไม่สวมหมวกนิรภัยบาดเจ็บที่ศีรษะ ร้อยละ 50 รองลงมาคือ แขน/ขา และข้อเท้า/เท้า และผู้เสียชีวิตที่สวมหมวกนิรภัยมีการบาดเจ็บที่ศีรษะร้อยละ 48 ในขณะที่ผู้เสียชีวิตที่ไม่สวมหมวกนิรภัยบาดเจ็บที่ศีรษะร้อยละ 60 รองลงมาคือ ทรวงอกและช่องท้อง

รูปที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ จำแนกตามชนิดพาหนะ ปี พ.ศ. 2554

รูปที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ จำแนกตามชนิดพาหนะ ปี พ.ศ. 2554

แนะนำการอ้างอิงสำหรับบทความนี้
 อรุณา รุ่งผึ้ง, พิมพ์ภา เตชะกมลสุข, อนงค์ แสงจันทร์ทิพย์ และกาญจณีย์ ด่านาคแก้ว. การบาดเจ็บรุนแรงจากการใช้รถจักรยานยนต์ ปี พ.ศ. 2554. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ 2555; 43: 513 - 518.
Suggested Citation for this Article
 Rungpueng A, Techakamonsuk P, Sangjantip A, Dumnakkaew K. Severe injuries related to motorcycle accident, 2011. Weekly Epidemiological Surveillance Report 2012; 43: 513 - 518.

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์จำแนกตามการใช้หมวกนิรภัย และประเภทผู้บาดเจ็บ ปี พ.ศ. 2554

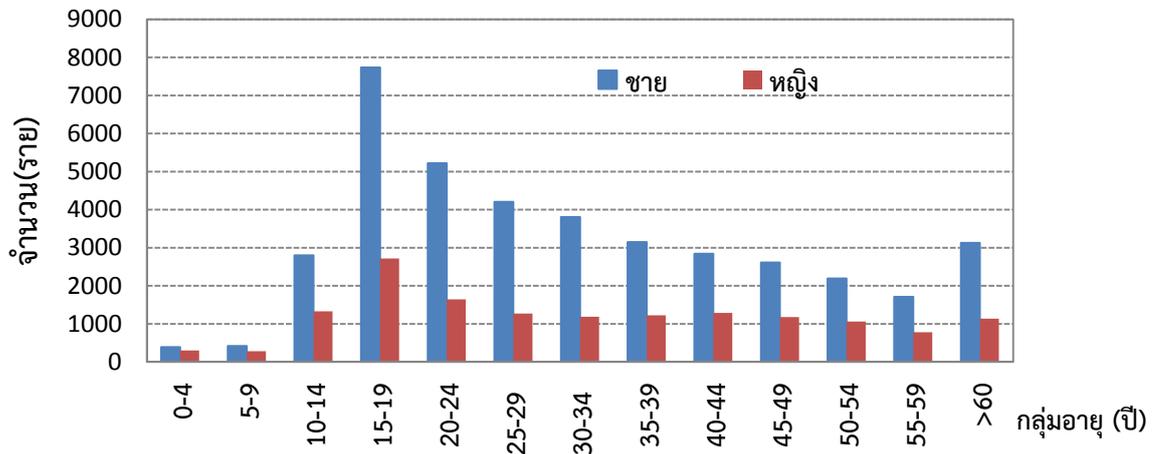
ประเภทผู้บาดเจ็บ	บาดเจ็บรุนแรง		เสียชีวิต	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ขับขี่				
ไม่สวมหมวก	40,970	78.69	1,593	61.89
สวมหมวก	7,485	14.38	151	5.87
ไม่ทราบ	3,610	6.93	830	32.24
รวม	52,065	100	2,574	100
ผู้โดยสาร				
ไม่สวมหมวก	9,280	89.67	341	76.12
สวมหมวก	607	5.86	20	4.46
ไม่ทราบ	163	4.47	87	19.42
รวม	10,350	100	448	100

แหล่งข้อมูล : โรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บ (IS) 33 แห่ง

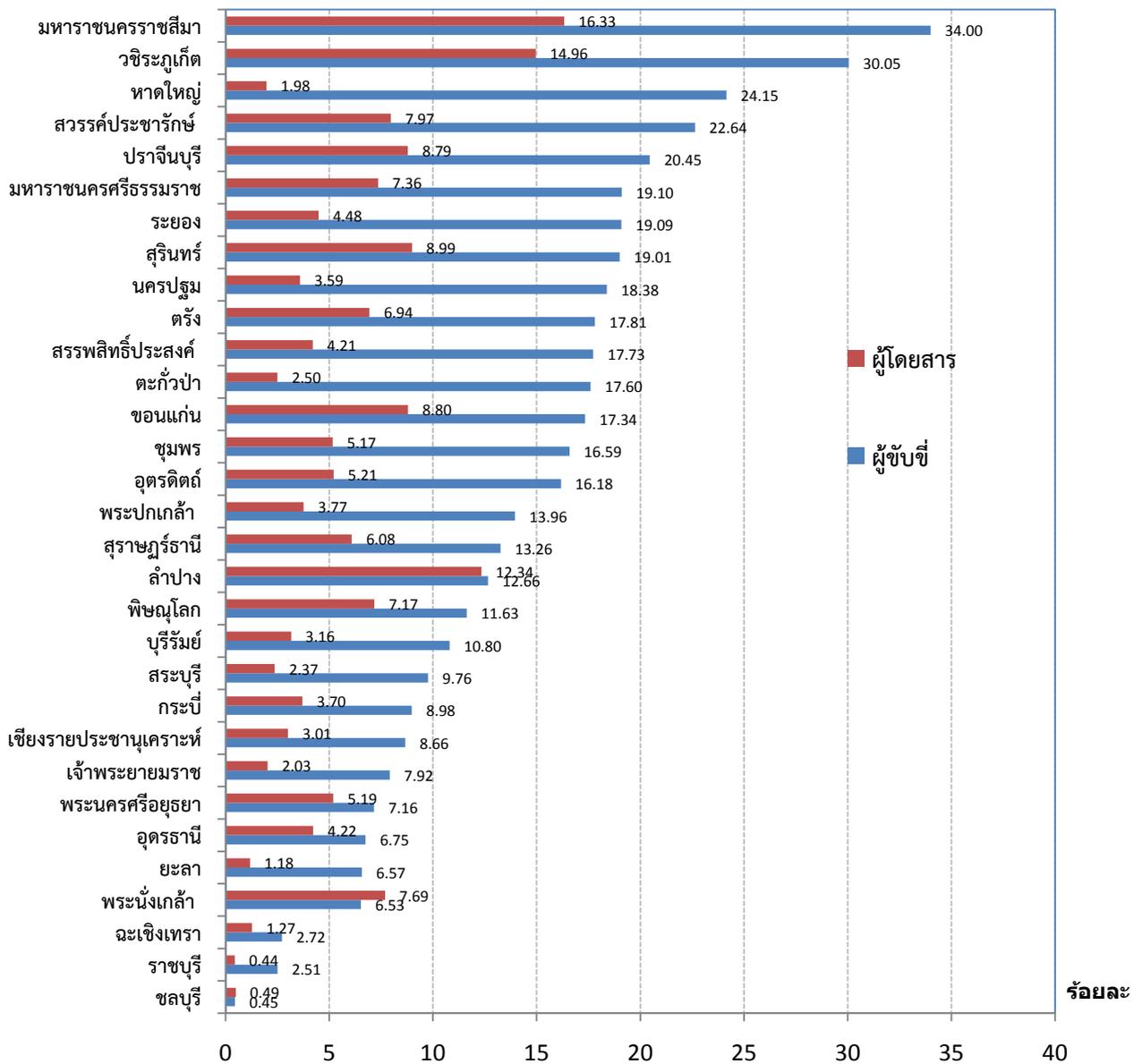
ตารางที่ 2 ร้อยละผู้ใช้รถจักรยานยนต์สวมหมวกนิรภัยจำแนกโรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บ (IS) ปี พ.ศ. 2553 และ 2554

โรงพยาบาลเครือข่าย (Sentinel Hospital)	ปี พ.ศ.		เพิ่ม/ลด
	2553	2554	
1. มหาราชนครราชสีมา	24.89	30.84	+5.95
2. วชิรภูเก็ต	27.10	27.57	+0.47
3. สวรรค์ประชารักษ์	15.39	19.92	+4.53
4. ทาดใหญ่	18.60	19.80	+1.20
5. ปราจีนบุรี	15.27	18.32	+3.05
6. พระปกเกล้า	14.85	12.27	-2.58
7. สรรพสิทธิประสงค์	13.81	15.31	+1.50
8. พิษณุโลก	13.78	11.06	-2.72
9. พระนครศรีอยุธยา	13.70	6.83	-6.87
10. ระยอง	13.63	16.58	+2.95
11. สระบุรี	13.00	8.70	-4.30
12. อุดรดิตถ์	12.73	14.62	+1.89
13. ขอนแก่น	12.25	15.86	+3.61
14. นครปฐม	12.25	15.80	+3.55
15. มหาราชนครศรีธรรมราช	12.22	16.86	+4.64
16. สุรินทร์	12.12	17.29	+5.17
17. สุราษฎร์ธานี	9.95	11.81	+1.86
18. ลำปาง	9.90	12.58	+2.68
19. ตรัง	8.96	15.34	+6.38
20. ฉะเชิงเทรา	6.14	2.47	-3.67
21. อุดรธานี	5.54	6.33	+0.79
22. เชียงรายประชารักษ์	5.52	7.78	+2.26
23. พระนั่งเกล้า	4.19	6.72	+2.53
24. ยะลา	3.26	5.25	+1.99
25. ราชบุรี	2.71	2.13	-0.58
26. ชลบุรี	1.90	1.90	0.00
27. เจ้าพระยายมราช	1.81	7.10	+5.29
28. กระบี่	6.18	7.81	+1.63
29. บุรีรัมย์	4.9	9.54	+4.64
30. ตะกั่วป่า	6.13	14.95	+8.82
31. ชุมพร	12.28	14.54	+2.26
รวมเฉลี่ย	12.40	13.80	+1.40

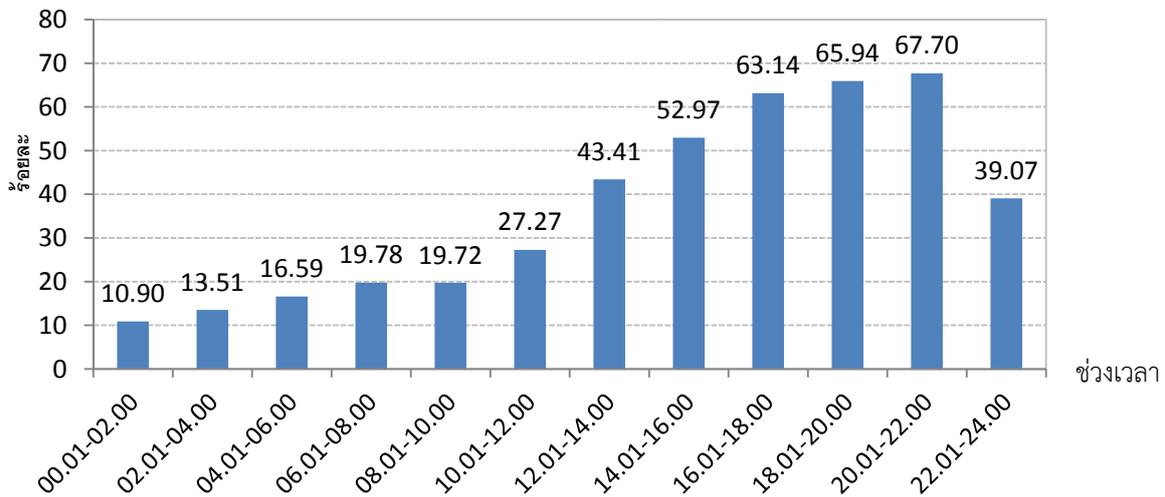
แหล่งข้อมูล : โรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บ (IS) 31 แห่ง

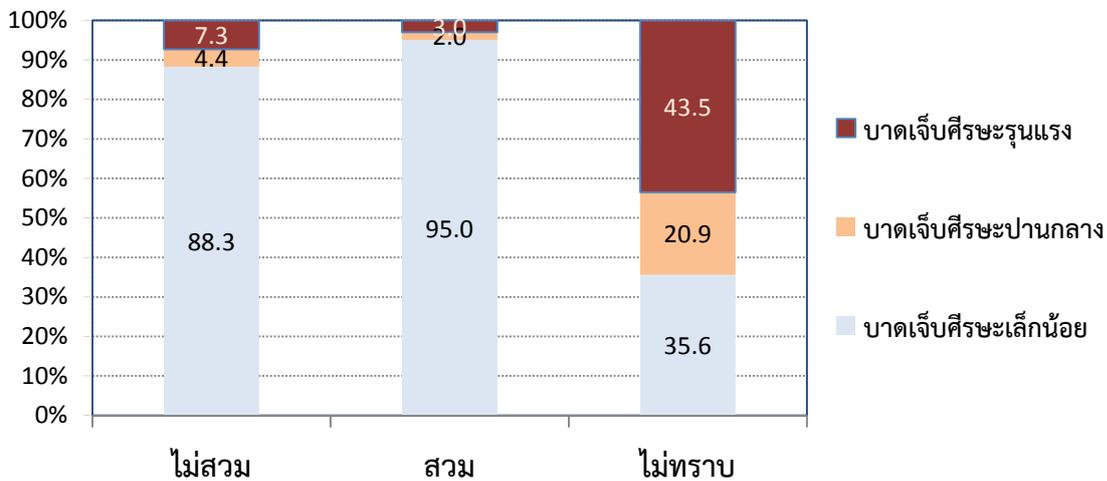
รูปที่ 3 จำนวนผู้ป่วยบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ จำแนกกลุ่มอายุและเพศ ปี พ.ศ. 2554

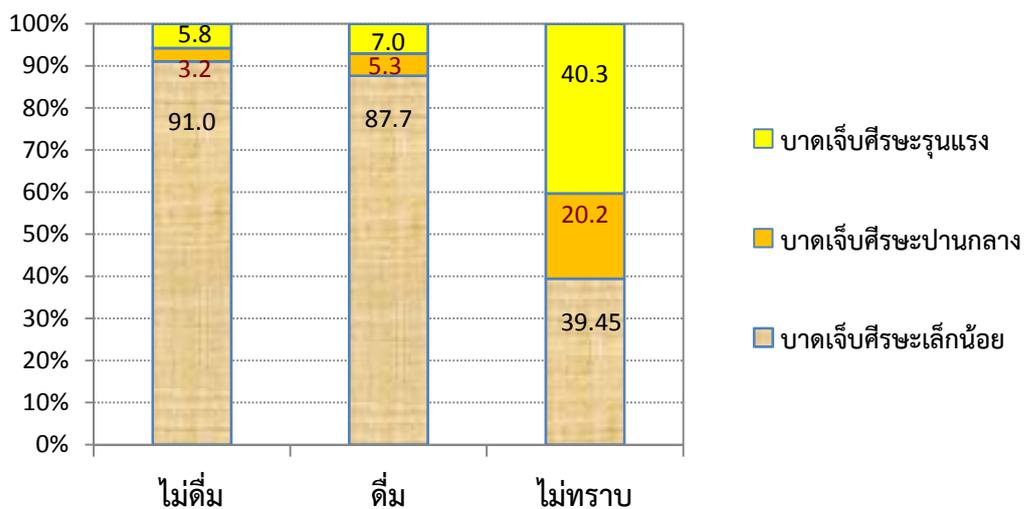
รูปที่ 4 สัดส่วนการสวมหมวกนิรภัยในผู้ป่วยบาดเจ็บรุนแรงจากการใช้รถจักรยานยนต์ตามประเภทผู้ใช้รถใช้ถนนแยกตาม โรงพยาบาลเครือข่าย ระบบเฝ้าระวังการบาดเจ็บ ปี พ.ศ. 2554

รูปที่ 5 สัดส่วนผู้บาดเจ็บที่ขับซักรถจักรยานยนต์และใช้เครื่องตัดแมลงกอลล์ จำแนกตามช่วงเวลาเกิดเหตุ ปี พ.ศ. 2554

รูปที่ 6 สัดส่วนความรุนแรงการบาดเจ็บที่ศีรษะจากการใช้รถจักรยานยนต์และสวมหมวกนิรภัย ปี พ.ศ. 2554

รูปที่ 7 สัดส่วนความรุนแรงการบาดเจ็บที่ศีรษะจากการใช้รถจักรยานยนต์และใช้เครื่องตีมแมลงกอลล์ ปี พ.ศ. 2554